

Motion till riksdagen 2019/20:3525

av **Fredrik Malm m.fl. (L)**

med anledning av prop. 2019/20:110 Operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utvidgning av lagtexten om regeringens rätt att ta emot och begära militärt stöd från Finland till att även innefatta samtliga EU- och Natomedlemmar inklusive USA och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige bygger sin säkerhet tillsammans med andra. Solidaritetsförklaringen (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10) innebär att Sverige inte kommer att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige skulle drabbas. I Lissabonfördraget artikel 42.7 (prop. 2007/08:168) slås det även fast: ”Om en medlemsstat skulle utsättas för ett väpnat angrepp på sitt territorium, är de övriga medlemsstaterna skyldiga att ge den medlemsstaten stöd och bistånd med alla till buds stående medel i enlighet med artikel 51 i Förenta nationernas stadga.”

Denna försvarspolitiska inriktning fördjupades med samförståndsavtalet om värdlandsavtal (prop. 2015/16:152).

Det operativa militära samarbetet mellan Sverige och Finland

Bland Sveriges försvarspolitiska samarbetspartner intar Finland av naturliga skäl en särställning. Sverige och Finland har många hundra år av gemensam historia. Under vinterkriget och fortsättningskriget organiserades den 8 000 man starka svenska frivilligkåren som i praktiken var ett militärt stöd. Sverige var neutralt i övriga

konflikter under andra världskriget men i relation till Finland, som alltid har varit viktigt för Sveriges säkerhet, förklarade vi oss som icke krigförande.

Sverige gav också omfattande stöd i form av utrustning, vapen och andra förnödenheter. Svenska fabriker monterade ihop många importerade fordon och maskiner innan de skickades till Finland.

Säkerheten i Östersjön är dessutom av avgörande betydelse för Finland eftersom nästan all import och export med andra västländer sker sjövägen, endast en liten del kommer landvägen över gränsen från Sverige i Norrbotten.

Det fördjupade militära samarbetet mellan våra länder har skapat förutsättningar för ett gemensamt agerande med operativa militära resurser. Ett utmärkt exempel är Swedish-Finnish Naval Task Group (SFNTG), som upprättades och uppnådde initial operativ förmåga under 2017. Stridsgruppen har förmåga att, om nödvändiga politiska beslut fattas, genomföra gemensamma operationer.

Även svenska och finska flygstridskrafter har övat att ingå som integrerade delar i varandras luftförsvär.

Detta samarbete mellan de båda länderna i fredstid har många vinster, inte minst för att kunna vara krigsavhållande för en eventuell angripare.

Författningsändringar för att säkerställa att stöd snabbt och lagenligt kan ges eller tas emot vid behov är ett naturligt steg i detta militära samarbete. Det formaliserar de politiska beslutsprocesserna, ger ökad ömsesidig trovärdighet mellan våra länder och förenklar det operativa militära samarbetet mellan de svenska och finska försvarsmakterna.

Fler partner

Det är dock viktigt att inte glömma bort att Sverige har fler försvarspolitiska samarbeten än med Finland, exempelvis med Danmark och Norge. Med dessa nordiska länder delas lägesinformation till sjöss och i luften, dessutom genomförs gemensamma övningar som förenklar tillträde till varandras territorium. Även fler länder ingår i övningar som Aurora (2017 och 2018) samt de på senare år återkommande Natoövningarna Trident Juncture och Trident Jupiter.

Erfarenheter från simuleringar och övningar visar att det vid kris eller krig sannolikt kommer att uppstå situationer som kräver beslut om givande eller tagande av operativt militärt stöd. Sådana beslut måste kunna fattas snabbt av regeringen, medan beslut av riksdagen även i skyndsamma fall kan ta flera dagar.

Därför borde lagen om regeringens rätt att ge eller begära militärt stöd utvidgas från att enbart gälla Finland till att inkludera samtliga EU- och Natoländer inklusive USA. Det är dessa två strukturer som ska utgöra fundamentet för den svenska säkerhetspolitiken. Liberalerna anser att det ligger i Sveriges intresse att snarast bli fullvärdig medlem i Nato, men dessförinnan och i avvaktan på detta bör en breddad lagstiftning i enlighet med vad som föreslås i denna motion genomföras. Den författningsreglering som föreslås i propositionen innebär inte ömsesidiga försvarsförpliktelser, utan om att skapa faktiska förutsättningar för ett gemensamt operativt agerande med militära resurser utan att detta i sig medför skyldigheter att agera på ett visst sätt i en viss situation. En breddad lagstiftning kommer alltså i praktiken att vara tillämplig för de Nato- och EU-länder som Sverige gränsar till eller som har militär närvaro i vårt omedelbara närområde.

I en säkerhetspolitisk kris behöver regeringen handlingsfrihet i valet av medel som stöd för att skydda landet. Om fler länder inkluderas i lagen om operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland får regeringen inte bara denna handlingsfrihet; Sverige får

även juridisk möjlighet att uppfylla de utfästelser som görs i solidaritetsförklaringen och i Lissabonfördraget.

Fredrik Malm (L)

Johan Pehrson (L)

Lina Nordquist (L)

Christer Nylander (L)

Allan Widman (L)

Maria Nilsson (L)

Gulan Avcı (L)

Mats Persson (L)